

Нараївська Ганна Іванівна
вчитель історії
Рівненської ЗОШ І-ІІІ ступенів

УРОК № 68 - 69

Тема. Внесок народів стародавнього світу в історію людства. Роль стародавнього періоду в історії України.

Мета: систематизувати та узагальнити знання, набуті учнями впродовж вивчення курсу; удосконалити навички роботи в групі; продовжувати формувати вміння висловлювати власне ставлення учнів до проблем, що розглядаються; оцінити навчальні досягнення учнів шляхом проведення гри “Історичний чемпіонат” підвищити пізнавальну та творчу активність школярів у вивченні історії стародавнього світу

Очікувані результати. Після цього уроку учні зможуть:

- Називати основні поняття, із яким ознайомились впродовж вивчення курсу, держави, з історією яких ознайомились протягом року, дати основних подій періоду стародавнього світу;
- Показувати на карті держави, з історією яких ознайомились протягом року місця основних битв воєнних подій цього періоду історії;
- Порівнювати природні умови, господарське, духовне та культурне життя в давні часи в різних державах;
- Висловлювати судження про роль історичних знань у житті людини.

Тип уроку. Урок узагальнення і систематизації знань, умінь, навичок.

Форма проведення: гра “Історичний чемпіонат” (учні об’єднані у дві команди)

Обладнання: фішки, карти, кросворди, ребуси, роздатковий матеріал.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент.

II Мотивація

- Діти, ми ознайомилися з першою частиною всесвітньої історії - історією стародавнього світу. Як ми вже знаємо, це - найдовший відрізок історії люд-

ства, від появи на Землі людини до історії первісного суспільства, історії Стародавнього Сходу, Греції та Риму.

- Сьогодні ми з вами ще раз спробуємо з'ясувати для чого нам потрібно вивчати цю історію, а також історію України. Яка її роль у сучасному світі.

III. Актуалізація опорних знань.

Правила гри.

1. Гра розрахована на два уроки.
2. У грі беруть участь 2 команди по 6 учасників.
3. Гра складається з конкурсів, які включають в себе питання (завдання) різного ступеня складності.
4. Оцінювання здійснюється фішками різних кольорів. Повна правильна відповідь – зелена фішка; неточна відповідь – блакитна фішка; неправильна відповідь – червона фішка.
5. Роль арбітра виконує вчитель.
6. Оцінка за урок визначається із здобутих фішок.

ХІД ГРИ.

1. Конкурс “Третій зайвий” (пояснити хто зайвий і чому?).

- а) Шліман, Гомер, Еванс;
- б) Посейдон, Аїд, Мінос;
- в) Хеопс, Джосер, Сфінкс;
- г) Діоклетіан, Тутмос, Цезар.
- д) Хуанхе, Янзци, Ніл
- е) піраміди, Александрійський маяк, Колос Родоський
- є) радимичі, поляни, дуліби, готи

2. Конкурс “Крилатий вислів”

Учні виконують завдання: Як би сказали греки?

- Що відповіли греки перським послам, які стверджували, що хмари стріл, випущених перським військом, закриють сонце? (В тіні битися будемо)
- Багатство, яким хочуть заволодіти. (Золоте руно)
- Пропасти назавжди, бути забутим. (Канути в Лету)
- Ця назва використовується для усякого складного, заплутаного розташування приміщень, переходів, доріг. (Лабіринт)
- Проводжаючи чоловіків на війну, що говорили їм жінки? (Із щитом, або на щиті)
- Використовується в значенні: предмет, причина спору. (Яблуко розбрату)
- Слабке, вразливе місце чого-небудь, кого-небудь. (Ахіллесова п'ята)
- Коварні дари, що несуть з собою загибель для тих, хто їх отримує.

(Троянський кінь. Дари данайців)

3. Конкурс “Нитка Аріадни”. (знайди якомога швидше правильну відповідь. Завдання отримує кожна з команд. Групова роба.).

а) Артеміда;	а) богиня війни;
б) Посейдон;	б) бог царства мертвих;
в) Аїд;	в) богиня полювання;
г) Зевс;	г) бог моря;
д) Афіна;	д) бог громовержець
е) Діоніс;	е) бог виноградарства.

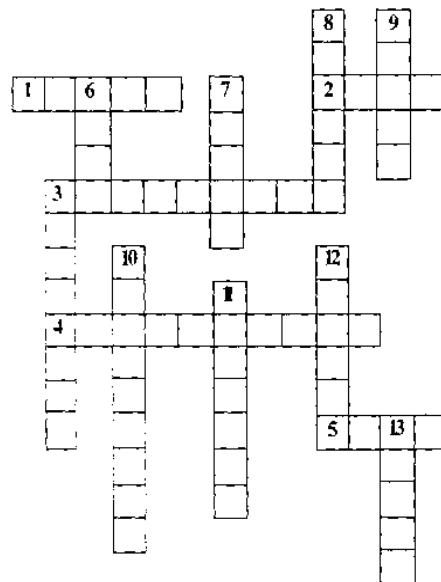
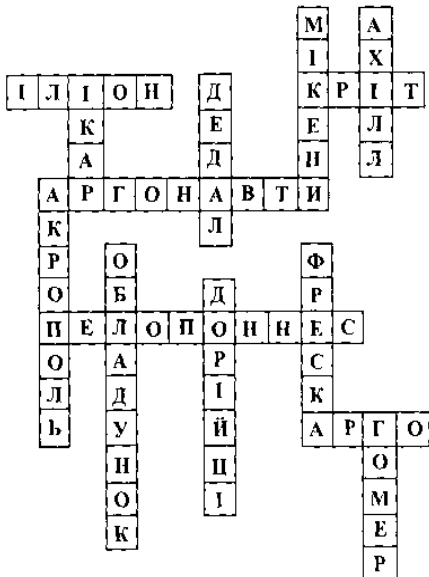
а) Олімп;	а) розпис водорозчинними фарбами по вологій штукатурці;
б) Іліон;	б) найвища гора в Греції.
в) Крит;	в) південна частина Греції.
г) Пелопонес;	г) прохід який сполучає Північну та середню Грецію.
д) Фермопіл;	д) інша назва Трої.

- е) фреска е) найбільший острів.

4. Конкурс “Розв’язи кросворд”

По горизонталі: 1. Місто, від назви якого походить назва «Іліада». 2. Найкрупніший острів Егейського моря. 3. Мандрівники за золотим руном. 4. Південна частина Греції. 5. Корабель, що брав участь у мандрівці за золотим руном.

По вертикалі: 3. «Верхнє місто», відповідає кремлю, б. Герой одного з героїчних міфів. 7. Мешканець Криту, талановитий архітектор, скульптор, винахідник багатьох корисних інструментів. 8. Місто, розташоване у Пелопоннесі. 9. Герой троянської війни. 10. Захисне спорядження. 11. Племена, що в кінці II тисячоліття до н. е. вторглися з півночі на територію Греції. 12. Картина, намальована на вологій штукатурці. 13. Автор «Іліади».

5. Конкурс “Розв’язи ребус”. (розв’язати ребус і пояснити значення слова).

, Я, ,,

И=О

6. Конкурс “Розси́пха” (із поданих літер склади слово і поясни його значення).

- а) ЙКЮЦНУФ (КОНФУЦІЙ)
- б) ІХПААМУМР (ХАММУРАПІ)
- в) ИСТПАРАТІ (СПАРТІАТИ)
- г) ЯДЕІМТАРКО (ДЕМОКРАТІЯ)
- д) ТЯНІІАР (ТИРАНІЯ)

7. Конкурс “Шифровка розвідника”. (Командам якомога швидше необхідно прочитати зашифровану фразу, пояснити її зміст).

у	д	о	Г	р	е	ц	і	ї	И
д	ї	х	З	н	а	й	д	у	О
і	о	в	О	к	з	я	в	о	Б
о	п	у	Т	с	о	р	и	в	я

(“Я виросту, поїду до Греції й обов’язково їх знайду”. Слова Шлімана про Трою)

8. **Конкурс “Хто швидше”** (вчитель протягом хвилинки зачитує запитання, яка команда дасть більше правильних відповідей, всі учні отримують зелені фішки).
9. **Конкурс «Чорна скринька»** (учасники команд дістають картки на яких зазначена категорія, наприклад: споруди, імена, вислови та ін.. Перемагає той хто дасть більше правильних відповідей)

I категорія «Первісні люди»

1. Товстий шар льоду? (Льодовик)
2. Слон з довгою рудою шерстю? (Мамонт)
3. Середній кам'яний вік? (Мезоліт)
4. Людина прямо ходяча? (гомоєректус)
5. Форми господарства, завдяки яким людина одержувала від природи необхідні продукти в готовому вигляді? (Привласнюючі форми господарської діяльності)
6. Найдавніший колектив людей? (Стадо)
7. Як називали людину прямо ходячу в Європі? (Пітекантроп)
8. Яка частина світу є прабатьківщиною людства? (Східна Африка)
9. Давній кам'яний вік? (Палеоліт)
10. Сплав міді з оловом? (Бронза)
11. Перша тварина приручена людиною? (Собака)
12. Поступовий розвиток людини? (Еволюція)
13. Перший механічний пристрій винайдений людиною? (Лук)
13. Колектив родичів? (Рід)
14. Людина розумна? (Кроманьйонець)
15. Рід на чолі якого стоїть жінка? (Матріархат)
16. Палиця з прикріпленням до неї наконечником із каменю або рогу? (Мотика)
17. Найдавніше місто на Землі? (Єрихон)
18. Людина, яка очолювала рід? (Вождь)
19. В. Хвойка знайшов поселення племен..? (Трипільців)

II категорія «Історичні постаті».

1. Єгипетський фараон – реформатор? (Ехнатон)
2. Наймолодший із фараонів, гробниця якого уціліла. (Тутанхамон)
3. Автор перших писаних законів у Вавилонії? (Хаммурапі)
4. Цар Дамаска, який тривалий час тримав укріпленням своє місто, але через рік його взяли приступом асирійці у 735 р. до н.е.. (Рецін)

5. Цар Вавилону, який подарував своїй дружині Амітіді «висячі сади»? (Навуходоносор).
6. За часів якого царя було об'єднано всю Індію у III ст до н.е.? (Ашока)
7. За часів якого правителя був Золотий вік в Афінах? (Перікл)
8. Відома єгипетська цариця? (Нефертіті)
9. Дружина Антонія, яка померла від укусу змії? (Клеопатра)
10. Брати, які у II ст. до н.е. в Римській державі провели реформи? (Гракхи)
11. 20-річний цар Македонії, вчителем якого був Аристотель? (А.Македонський)
12. Кому належить вислів "Прийшов, побачив, переміг"? (Гай Юлій Цезар)
13. Вбивця Цезаря? (Брут)
14. «Золотий вік» у Ізраїльсько- Іудейському царстві припадає на часи правління? (Соломона)
15. Перський цар, який організував похід на скіфські землі? (Дарій)
16. Хто поклявся ненавидіти Рим до кінця свого життя? (Ганнібал)
17. Цар, який очолив триста спартанців при Фермопілах? (Леонід)
18. Селянин, згодом чиновник і засновник династії Хань у Китаї? (Лю Бан)
19. Цар Криту з ім'ям якого пов'язана ціла цивілізація? (Мінос)
20. Учитель Александра Македонського. (Аристотель)

III категорія «Наука, науковці».

1. Наука про минуле людства? (Історія)
2. Яка наука вивчає печатки? (Сфрагістика)
3. Нумізматики вивчає історію...? (Монети)
4. Історію героїв вивчає? (Геральдика)
5. Наука, яка вивчає історію за речовими пам'ятками? (Археологія)
6. Наука, що вивчає звичаї, традиції, вірування певного народу? (Етнографія).
7. Хто веде розкопки під водою? (Гідроархеолог)
8. Яка наука вивчає будову людини? (Антропологія)
9. Хто автор 12-томної "Історії України-Русі"? (М.Грушевський)
10. Наука, що вивчає способи обчислення часу? (Хронологія)
11. Віра в надприродні сили і поклоніння їм? (Релігія)

12. Наука про історію письма? (Полеографія)
13. Вчений, який веде розкопки? (Археолог)
14. Кому вдалось розгадати таємницю єгипетського письма?
(Ж.Ф.Шампольйон)
15. Батько історії? (Геродот)
16. Назви народів вивчає? (Етніміка)
17. Що вивчає наука топоніміка? (Географічні назви)
18. Хто написав "Історія міста Києва"? (М.Берлінський)
19. Кому вдалось відшукати пектораль? (Б.Мозолевський)
20. Де проводив розкопки А.Аванс? (Крит)

10. **Конкурс «Що? Де? Коли?»**(учні повинні дістати дату і дати відповіді)

- 1750 р. до н.е. (Стародавній Єгипет, повстання бідноти).
- 1792 — 1750 рр. до н.е. (Вавілон, правління царя Хаммураті).
- 612 р. до н.е. (Ассирія, взяття Ніневії).
- 268 — 231 рр. до н.е. (Індія, правління царя Ашоки).
- 722 р. до н.е. (Захоплення Ассирією Ізраїльського царства).
-

11. **Конкурс «Столиці»**(Учні повинні назвати та показати на карті столиці стародавніх держав)

1. Столицею Мідійського царства було місто (Екбатан).
2. Столиця Ізраїльсько-Іудейського царства (Єрусалим).
3. Столиця Дамаського царства (Дамаск).
4. Перша столиця Ассирійської держави (Аш-шур).
5. Столиця Перської імперії за Дарія I (Сузи).
6. Перша столиця Єгипту (Мемфіс)

12. **Конкурс «Історичні цікавинки»**

1. В якій бібліотеці були книги, які не горіли?

(Глиняні таблички із асирійської столиці Ніневії).

2. В якому морі не можна потонути?(Мертве озеро в Палестині).

3. Який давній календар створений на основі рахунку по пальцям?(Давньоєгипетський. 30 днів: 3х10 або 6х5).

4. Декілька десятиліть раптова і таємнича смерть настигала вчених-єгиптологів, які проникали всередину пірамід. У чому ж причина?(Вірус, виявлений в муміях, що приводив до гострої алергії).

5. В якій державі та з якого матеріалу карбували перші монети?

(Лідійське царство, VII ст. до н.е., електрум).

13. Конкурс «Історичні цитати»

- «Учинили люди заколот проти царської влади, встановленої богом. Столицю зруйнували за 1 годину. Царя захопили бідні люди. Начальники країни повтікали. Чиновників повбивано...»

(Повстання бідняків у Єгипті).

- «Горе тобі, місто криваве, сповнене обману, безперервних грабежів! Вершники мчать, меч виблискує, сокира сяє! Убитих безліч і гори трупів...»

(Загибель Ніневії).

- «Коли споруда була готова, бог розгнівався і вчинив так, щоб вони не розуміли один одного»

(Спорудження Вавилонської вежі).

- «Під час свята з'явилася людська рука, яка написала слова: «Мене, текел, перес»

(Взяття Вавилону персами).

- «І повиводив він увесь Єрусалим, і всіх князів, і всіх лицарів військових, — десять тисяч пішло до неволі, — і всіх тесль та ковалів»

(Розгром Ізраїльського царства нововавілонським царем Навуходоносором).

III. Підсумок уроку.

Учитель повідомляє підсумки гри та проводить оцінювання за вивченою темою.

- Саме в цей період, який ми з вами вивчили у 6 класі, з'явилися мистецтво й релігія, людина почала займатися скотарством, землеробством, ремеслом і торгівлею, зародилися перші держави.

Змінився спосіб життя й побут людей, у них з'явилося більше часу для творчості. Стародавній світ дав людству унікальні пам'ятки архітектури й скульптури, живопису та поезії. Кожна культурна людина сьогодні повинна знати біблійні історії, грецькі міфи і латинські вислови, без вивчення яких багато творів мистецтва будуть незрозумілі, а духовний світ людини стане біднішим.

Історія багато чому навчила людей. У людства зародилися нові ідеї про устрій нашого світу, про закони природи й про те, яким повинне бути щасливе суспільство.

Історію стародавнього світу відокремлюють від наших днів сотні й тисячі років, але її героїчні сторінки і сьогодні надихають народи в їхній боротьбі за волю та справедливість, багата культурна спадщина є основою для національного й культурного відродження.

Історія стародавнього світу пов'язана й з історією слов'янських народів, історією України, Росії та інших країн. Адже саме з Візантії - спадкоємиці римської держави, прийшла на Русь православна віра, кирилиця, якою ми сьогодні користуємося та багато культурних традицій, що сприяли формуванню в Східній Європі та Росії Православної християнської цивілізації.

І ми з впевненістю можемо сказати, що історія України є невід'ємною часткою всесвітньо-історичного розвитку.